

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATURA KRAJOWA

ZASTĘPCA PROKURATORA GENERALNEGO
DO SPRAW PRZESTĘPCZOŚCI
ZORGANIZOWANEJ I KORUPCJI

Warszawa, dnia 28 października 2016 r.

RPW/65452/2016 P
Data: 2016-10-28

PK III 1 Ds 1.2016
dot. II.519.941.2016.PS

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH		
WPL.	2016 -10- 28	
ZAL.	NR	Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

W odpowiedzi na pismo z dnia 25 października 2016 roku uprzejmie informuję, że z uwagą zapoznałem się z Pana stanowiskiem, za które serdecznie dziękuję. Odnosząc się do przedstawionych w nim argumentów muszę jednakże stwierdzić, iż nie zgadzam się z nimi i nie podzielam prezentowanego tam poglądu.

Rozumiejąc powagę sytuacji i sprzeciw niektórych rodzin co do planowanych czynności ekshumacyjnych, pragnę zapewnić Pana Rzecznika, iż decyzja taka została podjęta po wszechstronnej analizie zebranego materiału dowodowego, w tym rosyjskiej dokumentacji medycznej nadesłanej w ramach międzynarodowej pomocy prawnej. Czynności te zostaną przeprowadzone z pełnym poszanowaniem zwłok i szczątków ludzkich, jak również najwyższym szacunkiem dla uczuć osób najbliższych.

Uważam jednakże, iż przeprowadzony przez Pana wywód prawny co do możliwości zaskarżenia przez pokrzywdzonych postanowienia prokuratora o zarządzeniu ekshumacji, jest nietrafny. Przedstawione argumenty całkowicie pomijają jasne i precyzyjne uregulowania wynikające z przepisów procedury karnej. Przepis art. 459 § 1 i 2 k.p.k. wyraźnie wskazuje, które decyzje procesowe podlegają zaskarżeniu w drodze zażalenia. Są to postanowienia zamykające drogę do wydania wyroku, chyba że ustawa stanowi inaczej, postanowienia co do środka zabezpieczającego, a także inne postanowienia w wypadkach przewidzianych w ustawie. Tak więc, jeżeli ustawa przy określonym postanowieniu (zarządzeniu) milczy w kwestii możliwości jego zaskarżenia zażaleniem, ani nie uczyni tego zbiorczo, jak na przykład

w art. 302 k.p.k., a nie jest to postanowienie zamykające drogę do wydania wyroku albo co do środka zabezpieczającego, to oznacza, że zażalenie na takie rozstrzygnięcie nie przysługuje. Taka interpretacja przepisów nie budzi wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie, także co do możliwości zaskarżenia postanowienia prokuratora wydanego w oparciu o przepis z art. 210 k.p.k (np. komentarz do Kodeksu postępowania karnego, Henryk Tomasz Grzegorzczak, tom I, LEX 2014). Zgodnie z przyjętymi powszechnie regułami wykładni prawa, w sytuacji, gdy wykładnia językowa przepisu nie budzi żadnych wątpliwości interpretacyjnych, nie ma podstaw do odwoływania się do wykładni systemowej, na którą powołuje się Pan w swoich rozważaniach.

Wydaje się także, iż użyta przez Pana argumentacja prawna, z powołaniem się na orzeczenia Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, czy też orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego jest nadinterpretacją, a nawet może sprawiać wrażenie podjęcia próby umyślnego wprowadzenia w błąd opinii publicznej. Ochrona kultu osoby zmarłej, szacunek do zwłok, czy też szczątków ludzkich jest sprawą oczywistą i nie wymaga żadnej polemiki. Jednakże w sytuacji konieczności przeprowadzenia ekshumacji w postępowaniu karnym, o różnorodnym stanie faktycznym, ustawodawca upoważnił organy procesowe jakimi są prokuratura i sąd, do podjęcia decyzji władczej. Nie można bowiem czynić z orzecznictwa cywilnego i administracyjnego analogi w relacji do procedury karnej.

Pragnę także zwrócić Panu uwagę, iż postępowanie karne stanowi odrębny reżim prawny od postępowania cywilnego, czy też administracyjnego i utożsamianie ich, czy też wspólna interpretacja jest błędem. Zwrócił na to uwagę między innymi Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu, w postanowieniu z dnia 10 grudnia 2013 roku (IV SAB/Po 122/13) rozpoznając skargę osoby fizycznej na bezczynność prokuratury w przedmiocie nie rozpatrzenia wniosku o ekshumację zwłok. Sąd odrzucił skargę stwierdzając, że nie mieści się ona we właściwości rzeczowej sądu administracyjnego, gdyż działalność prokuratury nie polega na administrowaniu i tym samym jej działania nie mogą podlegać kontroli sądu administracyjnego. W dalsze części uzasadnienia sąd podniósł, że prokurator działa na podstawie przepisów postępowania karnego oraz ustaw szczególnych.

Fakt przyznania prokuraturze - w art. 15 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 roku o cmentarzach i chowaniu zmarłych - prawa wydania zarządzenia o ekshumacji zwłok nie oznacza, że takie działania należą do sfery administracyjnej. Ewentualne zarządzenie

prokuratora jest czynnością z zakresu postępowania karnego, a nie administracyjnego, stąd też ocena działania prokuratury w tym zakresie nie należy do właściwości sądów administracyjnych.

Biorąc pod uwagę powyższe informuję, iż prokuratorzy Zespołu Śledczego nr I Prokuratury Krajowej zasadnie przyjęli, iż na postanowienie o zarządzeniu wyjęcia zwłok z grobu, zażalenie nie przysługuje (art. 459 § 1 i 2 a contrario). W konsekwencji osoby uprawnione nie są pouczone o możliwości złożenia zażalenia do sądu.

Łączę wyrazy szacunku

Zastępca Prokuratora
Generalnego

Marek Pastorek

